

SÉQUIES I SÉNIES

NÚMERO 9
MAIG-AGOST 2020

Bulletí Quadrimestral

00

EDITORIAL

- BIODIVERSITAT: Noves intervencions al jaciment prehistòric del Prat de Cabanes-Torreblanca

01

GESTIÓ I CONSERVACIÓ DEL MEDI NATURAL

- Manteniment d'infraestructures
- Resultat dels censos de les aus acuàtiques nidificants
- Resultat de la nidificació de l'arpella de marjal

02

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

- Activitats de divulgació al parc natural

07

NOTÍCIES I INFORMACIÓ

- Un ocell en terra, què puc fer?
- El Prat en la televisió valenciana
- Treballant per les espècies protegides

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del prat de
cabanes-
torreblanca

Els diferents jaciments arqueològics de la Ribera de Cabanes-Orpesa-Torreblanca mostren com l'ocupació humana d'aquest territori es remunta a la Prehistòria, i amb especial intensitat a partir dels primers moments del Neolític, ara fa uns 7000 anys. És el cas per exemple del Cau d'en Borràs i l'Abric de la Roca Roja a Orpesa, o Costamar i la Cova de Petrolí en terme de Cabanes. Alguns d'aquests jaciments prehistòrics es troben dins dels límits del parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, com és el cas de Torre la Sal i de l'anomenat com a «Prat de Cabanes» per la bibliografia arqueològica.

Aquest darrer jaciment està format per desenes de cubetes, fosses i sitges excavades en la duna fòssil, de morfologia i dimensions variables, que tingueren a la prehistòria diverses finalitats relacionades amb les activitats econòmiques realitzades, com pogueren ser els cultius, la ramaderia, la pesca o recol·lecció, si bé cadascuna de les estructures requereix una anàlisi i estudi individual per determinar la seua finalitat concreta, que sovint no és possible precisar. Fins i tot, altres jaciments semblants algunes d'aquestes fosses foren emprats com a soterraments individual o doble.

Aquest jaciment, descobert l'any 1999, va ser objecte d'una curta campanya d'excavacions arqueològiques l'any 2003 per part de l'Institut d'Art Rupestre de la Valltorta, determinant la seua importància i característiques principals, i establint una cronologia de la primera meitat del III mil·lenni abans de l'Era, és a dir, ara fa uns 4800 anys.

La situació d'aquest jaciment, en la mateixa línia de costa, el fa especialment sensible a l'acció erosiva de la mar, a les variacions en el nivell freàtic, inundacions, acció dels vents, i com no a les tempestes.

Precisament, el cas recent de la tempesta Glòria al mes de gener de 2020 va afectar de manera important a la part litoral del paratge, i lògicament també a aquest jaciment.

Després del pas de Glòria, la forta acció de l'aigua i el vent va modificar sensiblement la topografia deixant al descobert diverses restes arqueològiques, entre les que es veien recipients de ceràmica prehistòrica, nivells de carbons i possibles restes de materials constructius, que quedaren exposades a l'acció erosiva de la mar i la intempèrie amb el corresponent perill de pèrdua.

És per això que es va organitzar una campanya d'excavació d'urgència per part del Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, de la qual s'ha efectuat una primera part en el mes de març de 2020, i que previsiblement tindrà continuïtat al mes de setembre del mateix any. De moment s'han recuperat alguns materials arqueològics interessants, com són un recipient de ceràmica complet, objectes de sílex i pedra polida, un basar de fang, etc.

Els objectius són la recuperació i documentació del màxim de restes en perill de pèrdua, així com escometre les actuacions preventives possibles per garantir la conservació d'aquest important assentament prehistòric.

Gustau Aguilera
Servei d'Arqueologia
Diputació de Castelló

Manteniment d'infraestructures

També durant els mesos d'estiu, la brigada de manteniment del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca ha continuat treballant perquè totes les infraestructures de l'espai protegit estigueren en perfectes condicions per als usuaris i visitants. Durant l'època de nidificació de les aus, que coincideix amb els mesos d'estiu, algunes tasques són posposades per tal d'evitar perjudicar-les. Però sí és continua amb altres tasques, com ara la instal·lació de nous panells informatius a Torre la Sal (Cabanes; imatge inferior esquerra) o les reparacions d'urgència de la barana d'un mirador (Torre nostra; imatge inferior dreta).

Gràcies companys!

Resultat dels censos d'aus aquàtiques nidificants

De forma sistemàtica i en coordinació amb el Servei de Biodiversitat, durant l'època de nidificació (que comprèn els mesos entre març i agost) es realitza el seguiment d'espècies d'aus aquàtiques nidificants que pretén estimar el nombre de parelles reproductores amb major importància dins de l'Espai Protegit, el seu anellament (en algunes espècies), i l'èxit reproductor dels nius durant el període de cria.

Taula de resultats de les espècies més destacades

Parc Natural del Prat de Cabanes - Torreblanca Censos Aves Acuàtiques Nidificantes 2020

Especie		Estatus	Datos sobre las poblaciones nidificantes				
Nómbre científico	Nombre común		Nidos localizados	Grupos familiares	Comportamiento distracción	Territorios localizados	Parejas nidificantes
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Zampullin común Cabussonet	N		13		46	≥ 46
<i>Podiceps cristatus</i>	Somormujo lavanco Cabrellot	N		9		10	10
<i>Ixobrychus minutus</i>	Avetorillo común Gomet	N	1	1		13	≥ 13
<i>Ardea purpurea</i>	Garza imperial Agró mig	N?					sd
<i>Anas strepera</i>	Anade friso Ascle	N		1			1
<i>Anas platyrhynchos</i>	Anade azulón Coll-vert	N		15			≥ 15
<i>Netta rufina</i>	Pato colomdo Sivert	N		3			≥ 3
<i>Circus aeruginosus</i>	Aguilucho lagunero occ. Arpello de marjal	N	8				8
<i>Circus pygargus</i>	Aguilucho cenizo Apellot cendrós	N	1				1
<i>Rallus aquaticus</i>	Rascón europeo Rascó	N		1		46	> 46
<i>Gallinula chloropus</i>	Polla de agua Polla d'aigua	N		5			sd
<i>Porphyrio porphyrio</i>	Calamón común Gall de canyar	N		1		32	≥ 32
<i>Fulica atra</i>	Focha común Fotja	N		24			≥ 24
<i>Himantopus himantopus</i>	Cigüeñuela común Camallonga	N	11	6	3		16
<i>Glareola pratincola</i>	Canastera común Carregada	N	32	1-	18		≥ 46
<i>Charadrius dubius</i>	Chorlitejo chico Corriollet	N	2	3	3		6
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Chorlitejo patinegro Corriol camanegra	N	1	5	5		11
<i>Larus michahellis</i>	Gaviota patiamarilla Gavinot argentat medit.	N		3			7
<i>Sterna albifrons</i>	Charrancito Mongeta	N	6	1			7

Símbolos y abreviaturas: N nidificante comprobado; N? nidificante probable, N??: nidificante posible; sd sin datos, información insuficiente; e cerca de, aproximadamente; ? dato dudoso; > mayor que, cifra mínima, probablemente algo alejada de la población total; ≥ igual o mayor que, cifra mínima pero probablemente cercana a la población total; intervalo (cifra menor segura, hasta cifra mayor probable).

Nidificació d'arpelles

Un any més, s'ha procedit a la localització dels nius d'arpelles del Prat de Cabanes-Torreblanca i al marcatge dels polls amb anelles de lectura a distància. Tot això només és possible després d'una exhaustiva vigilància de les entrades e eixides dels adults dels nius, amb col·laboració amb el cos d'Agents Mediambientals.

En aquest 2020 s'han localitzat 7 nius d'arpellot de marjal (*Circus aeruginosus*) i 1 d'arpella cendrosa (*Circus pygargus*), confirmant la tendència de creixement d'una població en detriment de l'altra. En total s'han anellat 15 polls d'arpellot de marjal i 3 d'arpella cendrosa. Malauradament, 2 dels nius van sofrir depredació abans de poder ser anellats.

Desitjem molta sort als nostres petits arpellots. Esperem notícies!

Imatge: Polls d'arpellot de marjal (*Circus aeruginosus*) en alguns dels nius trobats aquest 2020.

Jornada formativa sobre anàlisi d'aigües

El darrer 28 de juliol, en l'Espai Natura de Torrenostre va tenir lloc una jornada de formació per al cos d'Agents Mediambientals de mà de Maria Sahuquillo, tècnica de la Generalitat Valenciana en matèria de Medi Natural.

Entre altres assumptes, es van unificar criteris sobre la presa de mostres d'aigua, competència general del cos d'Agents Mediambientals. Maria va incidir en la importància de la presa periòdica de mostres per a estudiar l'evolució de l'estat dels ecosistemes aquàtics del nostre territori.

Posteriorment, es va procedir a una demostració de l'ús correcte dels principals aparells de medició (pHímetre, oxímetre i conductímetre) així com el protocol general per a la presa de mostres. Sens dubte una necessària sessió per a mantenir-nos en primera línia de la protecció de les nostres zones humides.

Activitats de divulgació al Parc Natural

Durant els mesos d'estiu, i sobre tot de principis de juliol fins a finals d'agost, al Prat hem dut a terme una gran quantitat d'activitats divulgatives i tallers per donar a conèixer la gran diversitat natural del Parc Natural i inculcar en els visitants la importància que tenen els espais naturals protegits no només per a la conservació de la flora i la fauna, si no també com llocs ideals per a reconnectar amb la natura, descansar i recuperar-nos.

Entre les activitats programades als dos centres d'interpretació del Parc Natural, CI Nord Espai Natura i CI Sud Torre la Sal, hem volgut concienciar als visitants sobre la importància de mantenir espais amb poca contaminació lumínica (activitats d'astronomia aprofitant la pluja d'estrelles fugaces), i sobre la funció i els beneficis que ens aporten espècies, habitualment menyspreades, com ara les rates penades i els artròpodes. En el cas de les rates penades, parlàrem dels mites i conceptes errònis que la societat té sobre estos animals nocturns, per acabar reconeixent les espècies presents al Parc Natural. I en el cas dels artròpodes, a banda de conèixer la seua importància, vam fer una introducció al us de claus dicotòmiques per a la identificació dels grans grups. També vam oferir altres activitats per a conèixer els habitants més habituals del Prat, com ara, l'estudi de la fauna subaquàtica, una introducció a la identificació de plantes i conèixer i reconèixer les diferents espècies de tortugues (activitat

Moments destacats durant les activitats de rates penades i pluja de perseides (astronomia) -ced-

realitzada, entre d'altres, per la Fundació Global Nature), l'observació i conservació de les aus de l'espai natural, i una introducció al rastreig de mamífers i aus a través de les seues petjades i senyals. Per dur a terme esta tasca, també vam fer una activitat en la que explicàrem les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies per a gaudir de la biodiversitat, concretament amb l'ús del telèfon mòbil i les apps de natura a l'abast. La programació es va completar amb una xerrada sobre els usos tradicionals de les plantes del Parc Natural i els seus voltants, on també vam poder conèixer les característiques de les principals famílies de plantes. Totes estes activitats van tindre una molt bona recepció per part dels visitants, i de fet en la majoria dels casos es van fer diferents torns per cobrir tota la demanda. Les activitats van comptar amb el recolzament de la Fundació Global Nature, de l'Ajuntament de Cabanes i l'Ajuntament de Torreblanca, i de les oficines de turisme dels mateixos municipis.

Moments destacats d'algunes de les activitats organitzades al parc natural del Prat

Un ocell en terra, què puc fer?

La primavera i l'estiu són èpoques de molta activitat entre les aus, i és molt fàcil trobar-nos amb alguna d'elles que ha caigut a terra i no pot alçar el vol. Saber què fer en estes situacions pot marcar la diferència en la seua supervivència. En cas de dubte, és bona idea apropar-nos al Parc Natural o contactar amb el seu personal.

Imatge: Jesús examina l'estat d'un falciot ferit trobat al costat del centre d'interpretació

Imatge: Un xot ferit que trobaren uns ciclistes als voltants del parc natural

Si per un casual ens trobem un animal ferit (ocell o no), el que haurem de fer és contactar amb el centre de recuperació de fauna, a través del seu telèfon o directament des del 112. El personal del centre de recuperació s'encarregarà d'arreglar l'animal ferit i de tractar les possibles ferides. Si l'ocell no està ferit, potser només necessita que l'ajudem a alçar el vol (evitant llançar-lo a l'aire), que el retirem si està en un lloc perillós o, moltes vegades, que el deixem allà on estiga (si és un pollet, quasi sempre els pares el cuidaran també en terra). Si en voleu saber més, visiteu la web de la SEO/Birdlife.

Centre Recuperació de Fauna

Forn del Vidre - 977 26 13 97

El Prat en la televisió valenciana

Amb motiu de l'anellament de les arpelles del Parc Natural, els companys de Terra Viva, programa d'À Punt, van voler apropar-se a conèixer de primera mà la situació d'estes aus protegides i del procediment per al seu anellament. I va ser un passeig passat per aigua, perquè els nius estan ben amagats entre la vegetació i les zones inundades del Parc Natural.

Reporters del mateix programa vingueren a finals de maig a interessar-se per el treball que es fa a l'espai protegit per al control de la invasora tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) i el estudi i coneiximent de la autòctona tortuga d'estany (*Emys orbicularis*). Treballs que es porten a terme des de fa quatre anys gràcies a l'equip de voluntaris que coordina la Fundació Global Nature i que compta amb el suport de la GVA i del PN del Prat.

Treballant per les espècies protegides

El personal del Servei de Vida Silvestre continua treballant per la conservació de la flora i la fauna protegida del Parc Natural. En concret, este estiu han estat censant la població de la clematítide (*Aristolochia clematitis*), una planta molt escassa, que a la Comunitat Valenciana només la trobem dins del parc natural del Prat.

Per altra banda, el Servei de Caça i Pesca va fer un alliberament d'anguila (*Anguila anguila*) procedent de decomís, i que serveix per reforçar la població natural d'este espai protegit.

Edita:

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Directora-Conservadora del Parc Natural
Aurora Quero de Lera

Equip Tècnic del Parc Natural
Deborah Fandos Fernández
Isabel de la Torre Martínez
Jesús Tena Caballer
Jonás C. Agulló Brotons

Diseny gràfic i maquetació:

Equip Tècnic del Parc Natural

Imatges:

- JTC- Jesús Tena Caballer. Equip Tècnic del Parc Natural
- AOL- Aurora Quero de Lera. Directora del Parc Natural
- ITM- Isabel de la Torre Martínez. Equip Tècnic del Parc Natural
- GRM- Gregorio Ros Montoliu. Cos d'Agents Forestals
- JCA- Jonàs César Agulló Brotons. Equip Tècnic del Parc Natural
- DFF- Deborah Fandos Fernández. Equip Tècnic del Parc Natural
- BDB- Banc de Dades de Biodiversitat
- ced- Imatge cedida

Centres d'Interpretació del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca

Centre d'Interpretació Sud - Torre la Sal
12595 - Ribera de Cabanes (Castelló)
Al costat de l'Institut d'Aqüicultura de Torre de la Sal
Telèfon: 964 376 410

Centre d'Interpretació Nord - Espai Natura
Av. de Castelló 34, Torrenostra
12596 - Torreblanca (Castelló)
Telèfon: 636 502 585

e-mail: parque_cabanes@gva.es
<http://www.parquesnaturales.gva.es/ca/web/pn-prat-de-cabanes-torreblanca/>

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del prat de
cabanes-
torreblanca

